

להגלות נעים תורה והסידור
מגדור היוצא מעוד

י"ל ע"י התאחדות האברכים
"אדנים לתורה" דהסידר זוטשקא
פר' שמות תשפ"א + גליון פ"ב

פלאות התורה מאוצרותיו של
הגה"ה ר' זרח רונטל שליט"א

חזקו הנחל

"אתה תרעה צאני ישראל" התנוצצות קדושת נשמת נואלם של ישראל והנסים שנלוו ליה

יציאת מצרים בכל שנה ובכל יום

בזוה"ק (ח"ג דף קע"ו ע"א) מקשה על לשון הפסוק (מכ"ה ז, טו) "כימי צאתך מארץ מצרים נואלם של ישראל", שהיה צריך לומר "כיום צאתך מארץ מצרים".

ובבת עין מיישב שבכל יום מימות חיי אדם יש את הבחינה של יצ"מ מגלות הדעת של היצ"ה וכל מה שמראים לאדם נפלאות בגן עדן שלו למעלה זה הכל תלוי כפי הימים של ימי חייו שיצא בהם ממצרים, שבאם ח"ו יום אחד נשאר בגלות ולא יצא בו יצ"מ, אזי ח"ו חסר לאותו יום נפלאות מהג"ע שיוכל לראות!

ומוסיף שבכל שנה ושנה כאשר מתחילים ללמוד חומש שמות, יורדים שוב נשמות ישראל להדוכן בזיוכך נוסף בנפש! וכן הוא בשפת אמת (ליקוטים לחודש ניסן) כתב, שבכל שנה יש השגה מיוחדת ופירוש מיוחד בענין יציאת מצרים.

ונמצא א"כ שפרשיות יציאת מצרים שעוסקים בהם, ומקבלים בכל שנה השגה וכן חדש של יצ"מ, בזה תלוי כל הגן עדן של היהודי. ובעז"ה נבואה בשערי נפלאות תורתנו הק', להבין סודות גלות ויציאת מצרים.

שמירת טהרת נשמתו בשלמות

איתא בספה"ק דברי משה [להרה"ק רבי משה שוהם מדאנאלא צ"ל תלמיד הבעש"ט הק'] שמציין הערה מעניינת: מדוע מתוך כל הגזירות שעשו המצרים לכלל"י לא מוזכרים אפילו ברמז בתורה שכתב רק גזירת "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו" ובה כותבת התורה באריכות כ"כ!

ומתוך באופן נפלא שכאשר רצה הקב"ה להמשיך לעוה"ז את הנשמה הקדושה ביותר בעולם נשמת מרע"ה, שמוכא באגרת הנחמה לר' מימון אבי הרמב"ם שבראו הקב"ה בריאה יחידה במינה ובצורה הנאה ביותר שהעיד עליו הכתוב (שמות ג, א) "ותרא אותו כי טוב הוא" שימשו של הקב"ה הוא טוב, וכיון שמראשיתו הופיע עליו אור ה', והיה אורו הולך ומוסיף ברבות הימים עד שהאיר באור עצום, ומזמן "ויעבור ה' על פניו" (שמות ל-ד) נעשה אור פניו גדול יותר מאור השמש ובהיר יותר ממנו - שהשמש רק נברא מאור שברארו ה', ומרע"ה היה מאיר מאור הקב"ה שאינו נברא! והיה באור הזה דבר מבהיל שלא העיז אדם להתקרב אליו כ"ש שלא יכלו להסתכל בו, עד ששם מסווה על פניו ונראו בעדו רק ריסי עיניו! ומה נכבדו עינים שראו אור הנשך בעמוד ב' <<<

דברות קודש ממעיין נובע, כ"ק מרן רבנו"ק ז"ע

נחל קדומים

התבוננות בסוף כל האדם

תבן אין ניתן לעבדיך ולבנים אומרים לנו עשו (שמות ה, טו). רמז בזה, כי אף על פי שאין לנו תבונה מעצמנו להבין ולהשכיל לעשות תשובה ולהכין צדה לדרך רחוקה, מעוררים אותנו על כך השערות הלבנות שבראש ושבוקן, וכאילו אומרים לנו: עורר ישינים מתרדמתכם ועשו תשובה, כי ימי הזקנה באים. וזהו פירוש הפסוק: "תבן", לשון תבונה, "אין נתן לעבדיך"; אבל "הלבנים", היינו השערות הלבנות, "אומרים לנו עשו", המה המעוררים אותנו ואומרים לנו: עשו תשובה והכינו צדה לדרך.

(רביה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ז"ע)

הבחון ובודק גני נסתרות

ויאמר ד' ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים (שמות ג, י). [ובמדרש (שמות ובה פרשה ג אות ג) 'ראיתי לא נאמר אלא ראה ראיתי, אמר לו הקב"ה למשה אתה רואה ראה אחת ואני רואה שתי ראיות].

הנה ידוע (עין זוהר פרשת אמור רע"א מהימנו, ח"ג צט ע"א) שהשטן מקטרג ר"ל, האיך השם יתברך 'אוהב משפט', ומכריע לכף זכות וכובש המשקל של מצוות ונושא עון (עין ראש השנה י"א), הלא מדתו מדת 'אמת' (שמות לה. ו. ועין יומא סט ע"ג). אך השי"ת משיב, אתה כשתראה אחד עובר איזה עבירה, אזי אתה חוטף אותו תיכף ומביא אותו לפני, ולא תשאיר שם אצלו לראות האיך נאנח אחר כך ומתחרט ולבו נשבר ונדכה בקרבו, אולם לפני נגלה כל תעלומות. [וז"ה] ראה ראיתי שתי ראיות, החטא וגם התשובה והחרטה, לכן אני כובש ומכריע כלפי חסד.

(רביה"ק ר' מרדכי מנדבורנא ז"ע)

סוד התחזקות ישראל ברוחניות ובגשמיות

והנה הסנה בוער באש והסנה איננו אוכל (שמות ג, ט). טרם התמנות משה רבינו ע"ה כשליח לעם ישראל, נתגלה לו חזיון המורה על מהות כוחו של עם ישראל. כי הסנה מרמז על בני"י השרויים במיצר, כי הסנה הוא עץ של קוצים, וראה מרע"ה את הסנה בוער באש והסנה איננו אוכל. ואמר משה אסורה ואראה את המראה וגו'. כי נרמז לו כאן כוחם הפלאי של ישראל, וכמו שראינו בעינינו עד הנה, שאלפי רבבות מבני"י נעקדו ונשרפו על קידוש שמו ית', ובכל דור דור קמו עלינו לכלותנו, ואחר כל זאת נצא ישראל לא יסקה, ועם ישראל ננער מאפרו, וחזר להבנות מחדש. ונתגלה לו, שיש כאן סוד האלוקות. שהאש שהסנה בוער בו איננו אש טבעי רק אש אלוקי, וכן מה שהסנה איננו אוכל הוא כח אלוקי. כי כל הרדיפות וההשפלות שעברו בני ישראל היו בהשגחה מכוונת מאת הבור"ה, ולולא ה' פעל זאת לא ה' כח בשונאיהם של ישראל לפגוע בהם אפי' בצפורן קטנה. ואותו כח אלוקי שהבעי את האש בסנה, הוא ששמר והגין על הסנה שלא יתאכל. והוא נתן בו כח לחזור ולפרוח ולהוציא פרי רענן.

וכמו כן יש בזה רמז לגלות הפרטי של אדם מיישראל, כאשר הוא מצוי במיצר מצד נסיונות היצר, עד שמרגיש

ש"הסנה בוער באש", שהיצר בוער כאש ומרבה עליו נסיונות קשים ומרים, ואעפ"כ הסנה איננו אוכל. כי בכח הנפש הישראלית להתגבר על האש של הסט"א, ולהתעלות ולהתחזק בקדושה. ועליו לדעת שהאש הבווער בקרבו ומבקש להחטיאו הוא ג"כ כח אלוקי, שכח השי"ת טמון בזה שרוצה לנסותו אם יעמוד ויגבור על היצר. וכן הכח לסבול להתגבר ולנצח הוא כח אלוקי, שהפליא לעשות שיוכל קרוץ מחומר למשול במלאך אש ולנצחו.

(כ"ק מרן רבינו בעל נחל יצחק ז"ע)

מזגזג
גה"ל אש בקצירת האומר

"הנוף מתענה והקדושה מתעלה"

וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ (שמות א, יב). מלחמת החומר והצורה הוא מלחמה תמידית, וכשזה קם זה נופל. וע"י השעבוד הגופני והעינוי הקשה, נתעלה הרוחניות שבקרבם. וזהו "וכאשר יענו" את הגוף, "כן ירבה וכן יפרוץ" בקדושה ובהעלאת הנצו"ק.

(כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק ז"ע)

חשבון הנפש הנלמד מפרשתן

וראיתן על האבניים (שמות א, טו). הנה אי' ג' במסורה, וראיתן על האבניים, וראיתם את הארץ מה היא (במדבר יג, ח). וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה' וכו' (במדבר טו, ט). ויל"פ דקאי על מנת"י באבות (א, ג) עקביא בן מהללאל אומר הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה, דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון. ועפ"י משנה זו אפשר לפרש המסורה, וראיתם על האבניים דקאי על הלידה, ירמוז ל"מאין באת", וראיתם את הארץ, ירמוז לסוף האדם למקום עפר רימה ותולעה - "ולאן אתה הולך". וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה' וכו', ירמוז דאי' בגמ' דתכלת דומה לים וכו' עד לכסא הכבוד. וזהו "ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה".

ויל"פ דאמר הקרא וראיתם על האבניים, שמעת תחילת דרכו של האדם מעת לידתו, צריך שיזכור תמיד וראיתם את הארץ מהי, שהולך בדרך כל האדם, ויזכור לצבור בר תורה ומעש"ט לפני עמדו לפני הקב"ה. וכפי שאמר אחד מהצדיקים בתמיהא היתכן שהעולם דואגים כל זמנים ממה לחיות ואינם דואגים שיהא להם עם מה למות. וכפי ששאל אדם כפרי שעבד לפרנסתו באופן קשה עד מאד במשך כל יומו את רבו ואמר לו: רבי, עולם הזה אין לי, האם לכה"פ עוה"ב יאה לי. ענה לו הרבי, מה עוה"ז שאתה כ"כ עמל להשיגו אין בידך, עוה"ב שלא הקדשת כלל זמן עבורו עאכ"ו.

ועתה הקול קורא בחיל שובו בנים שובבים, בפרשיות אלו שסגולתן לשוב בהן על פגם הברית ולהוציא ניצוצות הק' הנידחות מתוך עמקי הקליפות.

(כ"ק מרן אדמו"ר ז"ע)

שלא יכלו מיכאל וגביאל וחיות הקודש לראותו פנים שהעביר ה' עליהם אור כבודו שנאמר "אני אעביר כל טובי על פניך".

ועל כן נראה דברים מופלאים שסיבב השי"ת בשמירה העליונה על קדושת מרע"ה רועה ישראל, בסיפור גזירת היאור. מובא בתפארת עוזיאל (תלמוד הירושק' ממעורר ש"ז בעל המערה הטהורה), שכידוע בכל העולם לא היה מקום שלטון ממלכת הס"א - נגד הקב"ה כמו במצרים. וכוחות הכשפים שמכחישים פמליא של מעלה שהיו שם היו כ"כ נוראים ועצומים שלא היה שייך בדרך הטבע להילחץ מהם ר"ל. ולכן מעולם לא ברח עבד ממצרים ונחלץ מאותם רוחות טומאה ר"ל. והיאור היה אילים הגדול של המצרים. והיו בו כאלו טומאות של ע"ז שפרעה ידע שאם רק יושלכו לתוכו ילדי ישראל, אפילו אם לא יטבעו בגשמיית, יספיק טבילה באותם מים טמאים שכבר לא יוכלו בני"ז לזכות לישועה ר"ל. אלא ה' יגלגל הישועה ע"י בתייה בת פרעה.

מהות משרע"ה, השפעה והעלאת נשמות ישראל

שבצפנת פענח מביא הגאון מראגאטשוב זצ"ל שמאיה טעמא לא הכניסה יוכבד את תיבת מרע"ה שתצוף על פני המים, אלא דוקא על שפת היאור! וכאן המקום לשאול א"כ איך בסוף הוכנסה התיבה למים כדי שיראו החרטומים שכבר הגיע והושלך מושיעם של ישראל למים ויכולים לבטל כבר הגזירה. איתא באבן שלמה להגה"צ משמולויא זצ"ל דבר מופלא. שלמרות שמובא בילקוט שמעוני (אות תק"ט) שהיו למרע"ה עשרה שמות שנקרא ע"י אביו ואמו וכו', בכ"ז נשאר שמו דוקא כפי איך שבתיה בת פרעה קראה לו. וכך קורא לו ג"כ הקב"ה. כיון שבשם זה הוגדר מהות היות מרע"ה נשמה כללית, שבכוחה למשוך ולהעלות כל נשמות כלל"י לדרגות נשגבות ע"י השפעתו העצומה.

וכפי שרואים את כח השפעת מרע"ה מדברי הרבינו בחיי עה"פ "וינהג את הצאן אחר המדבר", (ס"ג) שהשפיע אפילו על דומם וצומח, ובכל מקום שהיה הולך במדבר השומם, ברח המדבר ונעשה להיות מקום צומח. ולכן כתוב "וגם הצאן והבקר אל ירעו אל מול ההר ההוא", שנעשה בזכותו מקום מרעה.

וכן מובא בתנחומא (אות ט"ז) כח השפעתו שהשפיע אפילו על בעלי חיים, שביאר התנחומא בפסוק "ויבוא אל הר האלוקים חורבה", שהלכו צאנו של משה ארבעים יום בלא שאכלו ושתו בכל אותם ימים. ובעץ יוסף על המדרש כתב שכח זה הוא כוחו של מרע"ה שלא לאכול ארבעים יום, והושפע כח זה גם על הבעלי חיים שלו.

וכן פעל כוחו הגדול להשפיע ג"כ על בעלי בחירה, שהשפיע על בתייה שהיתה נמצאת בבית פרעה, והנהגה נמשכת לעזוב את דרך אביה שהיה המלך החזק והעשיר בעולם, ובחרת להתגייר ולהיות מהעם שעכשיו הוא הבזוי ביותר עם של עבדים, ויוצאת ללכת ליאור לרחוץ מגילולי בית אביה. וכשהגיעה ליאור, מכח מרע"ה נמשך ידה לאורך מאתים אמות (120 מטרים), כמובא במגילה (דף ט"ו ע"ג) ובפרקי דר"א (פרק מ"ח) איתא שאך נענה בתיבה, מיד נרפאה מצרעתה. וכשפתחה את התיבה וראתה את אורו אור השכינה, הבינה שלא היא זו שמשתה אותו מהמים, אלא הוא משה אותה ומשכה מגילולי בית אביה להתגייר. והכל מכוחו הנורא. ולכן נקרא בשם "משה" ולא "מושי", ולכן שם זה דוקא מגדיר כח מהותו, שהוא המושה ומעלה את כל הבריאה לתכליתה!

ביטול טומאת היאור ע"י בתייה בת פרעה

הנהגה מובא מהרה"ק שר שלום מבעלזא ז"ע, שבתייה הלכה עם פמליא של שלושים נערות, והיה סכנה גדולה להציל ילד יהודי כאשר אביה פרעה המלך גזר גזירה ובתו לא מקיימת את גזירתו, וכפי שבאמת אמרו לה הנערות. ובכ"ז כאשר רק פתחה התיבה הושפעה מעצם ראותו, וקיבלה גרשות יהודיים של רחמנות ומס"ל! זה מתאים עם דברי הצפנת פענח, שאומר שברגעים אלו קודם שלקחה התיבה כשירדה לטבול ולרחוץ מגילולי בית אביה, שכל זה היה מסירות נפש גדו, ועי"ז נעשה ביטול גדול לטומאות היאור, וכיון שנהרגו שלושים נערותיה לא יכלו הם לעבוד מחדש להיאור, א"כ היה אז רגע כל דהו שהיה היאור טהור, ועכשיו מגיעים לרגע שאז יכולה התיבה להכנס למים, שע"י"ז יחשבו החרטומים שמושיעם של ישראל כבר הושלך למים כמובא בסוטה י"ב, ויכלו לבטל הגזירה, ואז נמשכה ידה להוציאו.

נחל איתן

טללי טוהר מתוך דא"ח של כ"ק מרן ארמו"ר שליט"א

"תעבדון את האלוקים על ההר הזה"

והן בגלויות האחרות. כי אע"פ שהי' נראה לישראל שהשי"ת נסתר מהם עכ"ל הי' אתם השי"ת בתוך ההסתרה, כי הקשר של ישראל עם השי"ת הוא מאז ומעולם, כי ישראל עלו במחשבה תחלה, ועם האבות הקדושים כבר כרת השי"ת את הברית. ואת זה גילה השי"ת במעמד הנשגב למשה ולישראל.

וכבר במעמד נשגב זה גילה השי"ת למשה את סוד המצות שעתידים ישראל לקבל ולעשות בהם הקשר האלוקי, וכמ"ש באוה"ח הק'. כי משה רבינו נצטוו באותה שעה במצות עשה ובמצות לא תעשה, כי "אל תקרב הלום" הוא לא תעשה, ואילו "של נעליך מעל רגלך" הוא מצות עשה. וכתב האוה"ח הק' שלכן הקדים הכתוב צווי "אל תקרב הלום" לצווי "של נעליך", הגם שהסרת המנעל הי' הסרת מכשול שכבר הוא נתון בה, שעומד במנעלו על אדמת קודש, כי גילה ד' דעתו ורצונו כי עיקר הקפדתו היא על מצות לא תעשה, כי זה יחבול בנפש וארו"ל "תנה לו כמו שנתנה לך", אבל מצות עשה הם השגת הטוב, ובהעדרם אין עונש זולת על פסח ומילה, עת"ד. והיינו כי כיון שהי' כאן מעמד הר סיני זוטא של גלוי הברית הנצחית שבין השי"ת ועמו, לכן גילה לו השי"ת סוד קבלת התורה והקשר האלוקי שיהי' לישראל כשיעבדון את האלוקים על ההר הזה.

ובזה"ק ריש פרשתן כתב, דכאשר הי' ליחזקאל הנביא את המחזה האלוקי על נהר כבר שבתוך הגולה, והי' זה דבר חידוש שיהיה גילוי נבואה בחוץ לארץ, ולכן הי' מוכרח להיות על הנהר שהוא מקום טהור, וטעם גילוי נבואה זו היתה, להודיע לישראל שכל מקום שגלו שכינה עמהם. וכתב במצודת דוד, שלכן הי' הגילוי במרכבה ואופנים, כדי להורות שהשי"ת כביכול נסע במרכבתו מקדשי הקדשים שבירושלים אל המקום שבו שרויים ישראל. וכן מה ששמע הברכה "ברוך כבוד ד' ממקומו", כי הוא מקומו של עולם, וגם בבבל מקומו הוא. וכאשר שמעו ישראל מיחזקאל הנביא דבר זה שהשי"ת גלה עמהם, שמחו שמחה גדולה מאוד, וקבלו על עצמם לקדש שמו יתברך בשמחה.

בפרשתינו נרמז תכלית הירידה למצרים, שהוא קבלת התורה הקדושה, וכמו שאמר השי"ת למשה רבינו ע"ה "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה". ולא זאת בלבד, אלא שהי' למשה רבינו ע"ה מעין קבלת התורה זוטא, שנתגלה אליו השי"ת בלבת אש על הר סיני וירדה שכינה על הר סיני עד שנתקדש ההר כמעמד הר סיני, שנצטוו ישראל שלא לגשת אל ההר ולא לנגוע בקצהו, ואף שמשוה רבינו עלה אל ראש ההר, וכאן נצטווה לב ליקרב הלום, כתב הרמב"ן ז"ל כי עדיין לא הגיע משה רבינו למדרגתו הגדולה שיכול לגשת אל הערפל אשר שם האלוקים, ומכל מקום הי' בזה בחינת קבלת התורה והי' במעמד נשגב זה אפילו דיבור של "אנכי הכולל את כל עשרת הדברות שנאמר "ויאמר אנכי אלקי אביך וגו'".

ונראה ביאור הענין כי קבלת התורה לא היתה מסירת התורה והמצוות לכלל ישראל גרידא, אלא כריתת ברית בין השי"ת ובין ישראל, בבחינת אירוסין, וכמ"ש "תורה ציוה לנו משה מורשה", אל תקרי מורשה אלא מאורשה, ולכן נתנה התורה בחודש שמזלו תאומים, כי בחודש זה נעשו ישראל כביכול כתאומים להשי"ת. ובאותו מעמד לקח משה חצי הדם וזרק חציו על המזבח וחציו על העם ואמר "הנה דם הברית אשר כרת ד' אתכם". ובעבודת ישראל (ס"ג) כתב שלכן בא מלאך וחלקו בשוה, כי לרמז על גודל האהבה שנעשו ישראל עם רבונם כדוגמת תאומים, ורצה השי"ת שיהי' חצי הדם שזרקו על העם בדיוק כמו החצי שזרקו על גבי המזבח.

והנה עתה בשעה שנצרפו ישראל ונתלבנו בכור ברזל במצרים, אם כי היו אז בקטנות הדעת עצומה, מכל מקום באותה שעה נתגלה השי"ת למשה רבינו (שהוא הי' הדיבור של כל ישראל), באותו מקום ובחינה של מעמד הר סיני הנשגב, וגילה לו סוד הקשר שיש להשי"ת עם כלל ישראל. ולכן נתגלה לו מתוך סנה של קוצים, ואמר למשה לך אמור לבני ישראל "אהי אשר אהי" שלחני אליכם" ופרש"י שרמז להם שהשי"ת שוכן עמם בתוך צערם וגלותם, הן בגלות מצרים

ערבי נחל

אמרים ערבים ממאורי החסידות

השכינה שנקראת "כה" היתה עם משה בתיבה

ותפתח ותראהו, והנה נער בוכה וגו' (שמות ב, ו). ודרשו בגמ' שראתה שכינה עמו, וי"ל לפענ"ד בעזה"י שכתוב זה מפורש בפסוק, והנה נער בוכה, היינו, בו-כה, שמרמז שהיה "בו" השכינה הנקראת "כה", והבן. (דגל מחנה אפרים)

ע"י היראה זוכין להתקרבות לד' בחינת בית ד'

ויהי כי יראו המילדות את האלוקים ויעש להם בתים וגו' (שמות א, טא). דנדוע שהיראה היא השעה, וא"א לבוא אל היכל המלך כ"א ע"י שיבוא מקודם בזה השער כמש"כ זה השער לד', ואח"כ יבוא לבחי' החכמה, ונודע כי כהנים ולויים נבחרו להיות משרתים בבית ד', והתקרבותם יתירה על הזרים, חזכו להיות רואין פני המלך בביתו ובהיכלו, וכ"ז זכו המילדות ע"י היראה, שהיא מביאה לזה המדרגה, כמ"ש ויהי כי יראו המילדות "יראו" דייקא, ויעש להם בתים, בחי' בתים, בתי כהונה ולויה להיות מקורבין בבחי' בית ד'. (מאור עיניים)

התיקון של הגאולה הוא בימים אלו של פרשיות שובבי"ם

ואלה שמות בני ישראל וגו' (שמות ו, א). התיקון של הגאולה הי' בימים אלו של הפרשיות שובבי"ם שבהם נכתב הגאולה, כי פרשיות שמות, וארא, בא,

בהם מפורשת הגאולה, והגאולה הי' ע"י שראת ית"ש שישראל יקבלו עליהם חוקיו ומשפטיו, ולכן מפורש בפר' בשלח כתי' שם שם לו חוק ומשפט, ובמשפטים כתוב ואלה המשפטים וגו', ולכן מסיים אז שובבי"ם, רק על שיעקר התיקון הי' ע"י בנין המשכן, ובגלות משנחרב המשכן, לכן מתענים ג"כ בפר' תרומה ותצוה בחודש העיבור.

גדולת משה באה לו ע"י שראת בצרתן של ישראל

ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלותם (שמות ב, ט). כמ"ש בתד"א שהגדולה באה לו, מחמת שנתן אל לבו צער של ישראל ויצא לראות בסבלותם.

(תפארת שלמה)

הצעקה והאנחה יקרו בעיני ד'

ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי וגו' (שמות ג, ט). ועתה בזמן הזאת שישראל הם במצב כזה בעומק הקליפות ר"ל קרוב למ"ט שע"ט, וגם כח הדיבור הוא בגלות, רק צעקו, "אוי ויי", ואנחה זו השוברת חצי גופו של אדם, נשמעת לפני הקב"ה, יען כי ראה והביט לשפל מצבם, ועד כמה הגדיל עליהם כח הטומאה, וכמה יגיעות יגעו עד שזכו לצעוק ולזעוק לאביהם שבשמים אוי וי, ולזאת יקרו בעיניו האנחה הזאת. (ישמח ישראל)

גערך ע"י הרה"ג ר' נפתלי מרדכי ראזענבעים שליט"א

שנים מקרא ואחד תרגום

הנה בפרשת שמות שאנו קורין השבוע, מיד בתחילת הספר יש בו מצוה מיוחדת שיש לנו לקיימה מידי שבוע בשבוע, והוא ענין קריאת שנים מקרא ואחד תרגום, וכמו שכתב הבעל הטורים (ד"ה ואלה) וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, ר"ת ו'אדם א'שר ל'יומד ה'סדה, ש'נים מ'קרא ו'אחד ת'רגום, ב'קול ל'עיים ל'שיר, ל'חיה ש'נים ר'בות א'רוכים ל'עולם. ומצאנו בדברי חז"ל ענינים נשגבים עד מאוד בשבח מצוה זו ובטעמי המצוה, וכיון שכן הבה נעסוק השבוע במצוה רבה זו למען תשכילו בכל אשר תעשון, בס"ד:

טעמי החיוב

אע"פ שאדם שומע כל התורה כולה כל שבת בצבור חייב לקרות לעצמו בכל שבוע ושבוע פרשת אותו השבוע שנים מקרא ואחד תרגום, ויש לחנך בה הילדים משהגיעו לחינוך, ויש לזהר בזה מאוד, ובעוונותינו הרבים יש שמזלזלים במצוה זו, וראוי להעיר להם ע"ז:

יש אומרים, שמשנה רבינו ע"ה תיקן להם לישראל שילמדו הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום כל שבוע, ותנאי התנה עמהם קודם שיצאו ישראל ממצרים, שע"מ הוא גואלם. ויש אומרים, דתקנת נביאים הוא. ויש אומרים, דתקנת חז"ל הוא:

וכמה טעמים נאמרו בזה, א) שנים מקרא בכדי להודיע חשיבותו של מקרא, ואחד תרגום בכדי שידע פירוש המקרא. ב) שנים מקרא בכדי שיהיה הפרשה שגור על פיו, ואחד תרגום שידע פירוש המקרא. ג) שנים מקרא בכדי שיהא לשון הקודש שגור בפי כל, ואחד תרגום שידע פירוש המקרא, כיון שהיו מדברים בלשון כנען ולא הבינו לשה"ק. ד) שנים מקרא ע"ש שהלוחות היו כתובים משני צדדיה, ואחד תרגום בכדי שייבנו עמי הארצות שאינם מבינים לשון הקודש.

טז) כיון דבשעת מתן תורה פסקה זוהמתן של ישראל (שבת קמ"ג), ואח"כ ע"י שבירת הלוחות חזרה להם, והתרגום הוא מעין קליפת הנוגה שנאחזה בתורה ע"י שבירת הלוחות בעוונותינו הרבים, ואע"פ שחזר ונתן לוחות שניות ונסתלקה הקליפה מ"מ לא נסתלקה לגמרי, ולכן יש לבטל התרגום ברוב מקרא, ולזה תיקנו שמו"ת. ז) דישראל שורש יניקתם בתורה הק', והגרים שורש יניקתם מהתרגום, וכיון שבני ישראל קדמו ליכנס אל הקדושה קודם לגרים, דינם כבכור שנטול פי שנים, ולכן קורין שנים מקרא ואחד תרגום. יח) בכדי לקבל עליו נפש, רוח ונשמה, וכיון שיש נשמות שאינם יכולים לקבל ההארה אלא מן התרגום, ולכן תיקנו לקרות גם התרגום. יט) להאיר נשמות ששים רבוא ישראל, שהם ששים רבוא אותיות התורה, שאינו אלא בצירוף התרגום. כ) לרמז שאע"פ שאנו מבינים המקרא עפ"י התרגום, או עם שאר מפרשי התורה, עדיין התורה עמוקה היא עד מאוד ולא נגענו בה אפילו אפס קצהו בפנימיות התורה, ולכן קורין שמו"ת לרמז שהמקרא הוא יותר מהתרגום. והעיקר שישים לבו ועיניו להתבונן, הן במצוות או במוסר הן במידות היוצאת מן הפסוקים:

שכר המצוה

כל המשלים פרשיותיו עם הציבור, מאריכין לו ימיו ושנותיו, בטוב ובנעימים, ויהיה בריא ברמ"ח אבריו, ויכול לתקן כל הימים שהחסידי ולא מילא אותם בעבודת השי"ת. וסגולה היא ליראת שמים, ולהמשיך עליו רוח טהרה. וכאילו עומד על הר סיני לקבל התורה בעצמות, וכאילו קיים כל התרי"ג מצוות, ומובטח לו שהוא בן עולם הבא. ואם שילמו בערב שבת קודם חצות, מובטח לו שלא יפול לידי עבירות מצוות, ושיוכל לכוון ולהתפלל בעת שבת בכונה הראויה. אמנם עפ"י קבלה יש להעביר הסדרה אחר חצות דייקא, ואי"ה עוד חזון למועד לברר ענין זו בס"ד:

לה. חן טוב (שם אות ו) ז"ל, ויש לרמוז בזה כוונת הכתוב, שמעו מוסר וחכמו ואל תפרעו (משלי ח, ג), ר"ת שמו"ת ו', לרמוז שיקרא הפרשה ביום ו' שנים מקרא ואחד תרגום. וס"ת גימטריא רמ"ח, שע"ז יוסיפו לו כוח ברמ"ח איברי לחיות חיים טובים וארוכים, ולקיים כל רמ"ח מע"מ המובנים כנגד איברי של אדם, ע"כ: לה. חמדת ימים (חלק ב ערך ג), מטה יהודה (סימן רפה ס"ק ט): לו. אור זרוע (ה' שיבת סימן מב): לו. כף החיים (ס"ק ג) בשם המטה יהודה: לח. מנורת המאור (חלק ו פרק ב אות קל) בשם מדרש תנחומא (אינו ידוע מקורו): לו. מנורת המאור (שם) בשם מדרש תנחומא (אינו ידוע מקורו), אור צדיקים (חלק ב פרק ז): מא. אורחות חיים (ספיקנא) (ס"ק ז) בשם האור לשמים להרה"ק ר' מאיר מאפטא זצ"ל: מא. בתי עין (לקוטיים): מג. באר היטב (ס"ק א) דעיקר המצוה היא לאחר חצות:

פ.ה. ומסיק בסוף דמותו לסומא, מטעם תע לעשות לה' הפרו תורתך, ע"ש: כה. חידושי חת"ם סופר (חולין כח: ד"ה אמר רב חסדא בא"ד): כו. מדרש תלפיות (לבעל השבת מוסר) (ערך גרים): כז. תוצאות חיים (לבעל הראשית חכמה) (אינו ידוע מקורו): כח. תורת חסד (להרה"ק ר' אברהם מרדכי מלוצקא זצ"ל תלמידו של האוהב ישראל מאפטא) (מנחה ע"ש): כט. אורחות חיים (בפרשת) עפ"י יסודו של הפני יהושע (קידושין ל. ד"ה והואיל) דמונים המקרא יחד עם התרגום, ע"ש באור: ל. והאיש משה (סלובייצ'יק) (ברכות ח): לא. ש"ת (שם), אליה רבה (שם): לב. ברכות (ח). ולהו ר"ת מפני שיבה תקום והדרת הוא שמו"ת, לרמז שיזכה לאריכות ימים, (חן טוב להג"ד נסים ה"ר חנניו חזקוני ז"ל) (מערבת פ"א אות א): לג. מעדני יו"ט על הרא"ש (ברכות פ"א סימן א אות ה):

יב. חידושי רבינו יהונתן מלוניל (ברכות ח): יג. רוח חיים (להג"ח פאלאג'י) (סימן רפה) ז"ל עוד שם, ונראה דלא על חינום נעשה סה נה שהיו הלוחות נקראים משני צדיהם, אלא יש בזה לרמז לנו וללמד אותנו במצוה עלינו לקרוא שני פעמים, שע"ז מורה שהוא לומד תורה לשמה, כמ"ש הר"ם מוה"ר ש"ס אוזבא ז"ל במשנה אבות (אבות ג ח) כל השוכח דבר ממשנתו וכו', בשם הר"י נחמייאש שפי' לשמה הוי שחזר על תלמודו פעם שנית, בדפעת הראשונה הרי הוא לומד בכדי להבין, אבל בפעם השנייה הרי הוא לומד לשמה, וזה מה שאמר הכתוב ושנתם לבניך, מלשון לחם משנה. ולכן תיקנו לקרוא בכל שבוע את הפרשה ב"ש מקרא וכו': יד. רוח חיים (שם): טו. רוח חיים (שם) ז"ל, וכתבי במו, והיה משנה על אשר ילקטו יום יום, וכתב הרב הבעל הטורים שם, כל מעשה השבת כפול, שני פעמים לשון יום יום, שתי נשבות זכור ושמו. וי"ל דלכן תיקנו גם שיקראו ב"פ מקרא שהוא כפול: טז. הרבא"ן (ע"מ פה) ולשיתנו אין החיוב מוטל אלא על מי שרד בכפר ואין שום מנין לקרות בתורה, ולכן חייב לקרות כדוגמת של קריאה בציבור: יז. מטה משה (סימן תמ"ד), אליה רבה (ס"ק ב). ובש"ה הק' (שבת נר מצוה אות טו) כתב בשני לשון, משפני שבערבות מואב כתיב, וכתבת על האבנים את כל דברי התורה הזאת באר היטב (דברים כו, ו) וכ"כ מהר"ל (תמיבות עולם - נתיב העבודה פרק יא). ובתנ"י סופר (תורת משה דברים כו, כג ע"פ) וכתבת עליון וגו' באר היטב) כתב ביתר ביאור ז"ל, ממשמעות הענין כתבו ב"פ מקרא היינו על האבנים שבידך ושבגלגל, ופ"א תרגום שבעים לשון בהר עיבל. ונ"ל הטעם כדי שלא להשוות התרגום עם המקרא ע"כ כתבו ב"פ מקרא ואחד תרגום. והנה במקרא והנה המקרא כלול בו כל מה

נחלתנו
"חמש שעות רצופות"
כאשר עדיין רוח החיה באופנים כשמהדהד באוזנינו קול ה' בכח אשר שמענו דברות קודש מלהבות אש, שבש"ק פר' ויחי בעידן רעוא דרעוין כאשר עורר אותנו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א במעלת קדושת ונוראות ימי השוביים הקדושים. עורר שכיום שנחלשו המוחות מחמת ירידת הדורות, ואין ביד

מאגנטה והנשמע בחצר הקודש

המשך בעמוד ד' <<<

ג. שו"ת שבת הלוי (חלק ח סימן מו): ד. חמוק ברכה (שם ס"ק א): ה. שו"ת שבת הלוי (חלק א חלק ג אות א), שו"ת תשובות ונהגות (סימן א סימן רס"א), שו"ת קנין תורה (חלק ו סימן קמז): ו. ערוך השולחן (סימן רפה סעיף א): ז. הגהות ר"א ב"ר משה על הטור (סימן רפה) ז"ל, שמו"ת רומז לדבר ואלה שמות, שמות ר"ת שמו"ת, ר"ל כשיצאו בני ישראל ממצרים הותנה עמהם שיקראו שנים מקרא ואחד תרגום, עכ"ל: ח. מאורי בספרו קרית ספר (מאמר חמישי חלק א): ט. ומש"כ המאירי (ברכות ח. ד"ה לעולם) דתקנת חז"ל הוא, י"ל דג"כ כוונתו לנביאים הראשונים, וע"ז: ט. החינוך (במקומות): ובאגרא דכלה (רמזי בראשית) בראשית ר"ת יתקנו רבנן שנים מקרא ואחד ת'רגום: י. הרבא"ה (ברכות סימן כב): וביתר כתב התוספות הרא"ש (ברכות ח. ד"ה ואפילו) כי התרגום הוא בשביל עם הארץ שאינו מכירין בלשון הקודש: יא. חידושי הרשב"ף (ברכות ח):

שורש א' * ענף ג'

כשהמלך מגיע אל ביתנו

של שב"ק להוסיף הבל על הבליהם בשיחות סרק ובטלה".
"זכאן מביא רבינו יסוד חשוב וקריטי הנצרך כדי לקבל את השפעת שפעת אור קדושת שבת קדשינו. ואקדים לזה משל קצר וקולע. במדינה רחוקה התגורר מלך רם ונישא, אשר אהב את נתיניו אהבת נפש, ומנהג הנהיג לעצמו שבמשך השנה הזמין את עצמו בבתיים של נתיניו בכל מדינות ממשלתו כדי לפקח מקרוב על הנעשה במחוזותיו. ביום בהיר אחד הגיע מכתב מוזהב הנושא עליו את סמל המלוכה לביתו של ידידה הגלעד, ובו הודעה על ביאת המלך וכוננתו להתארח בביתו. ידידה זה, חכם ובר-לבב היה, ותיכף ומיד עשה במוחו חישוב מהיה, הרי את כל הצטרותיו של המלך, וודאי משולחנו ומביתו יבואו, כי כלום חסר בבית המלך דבר, א"כ נשאר עליו רק לתקן את בית האכסניא, להכשירו לנקותו ולהברישו ולהבריקו, לבשמו בניחווחות ובשמנים ערבים, כדי שכאשר יבוא המלך ועמו פמלייתו וכלי תשמיו, ימצאו דירה נאה ומרווחת המרחיבה דעתו של אדם. ואכן כאשר בא המלך מצא דירה מבושמת ומצוחצחת, מוכנת לבואו כליל, ומיד שלח את משרתיו למלא את הבית בכל טוב הבא מבית המלך, ואף לידידה מיודענו הרעף עליו רוב טובה ומתנות לאין שיעור מרוב נחת רוחו."

"לעומת זה, כאשר הגיע דבר המלך ודתו להתארח בביתו של תודרוס שכנו, החל זה האחרון לחשב חשבונות והרהורים מיותרים מה ירויח מכל ה'סיפור' הזה. מיד התחיל לרכוש מוצרי מזון יקרים למחרת ומילא את הבית במטעמים ומעדנים. הוא החל לסדר תור של אנשים מכובדים שיחפצו ביקרו כאשר ישכון המלך בביתו. כך כאשר אתא היום ופתאום בא המלך אל היכלו, והנה שוד ושב, הבית עצמו, מרצפתו ועד תקרתו מלא טינופת ולכלוך, כל חדרי משכיתו דוחים ומבחלים את כל הבאים בצל קורתם. כמה מכות וזניפות חטוף חטף תודרוס המסכן, על אשר לא השכיל לאמוד נכונה את סדר הכנותיו לביאתו של המלך אל ביתו."

"כך הוא - בדיוק נמרץ - מסיים תנחום כאשר עיניו נוצצות בלחלוחית חשודה, "קבלת שבת קדשינו, בליבנו-משכנינו, אם ישכיל החכם לנקות את חדרי לבבו מכל לכלוך וזוהמה, וכהגדרת רבינו - יקדש עצמו מלמטה - בדברים של מטה שהוא אכילה ושתיה ושאר תאוות התלוים בלב, אז השי"ת מלכו של עולם אומר, "הנה כל מה שטרם האיש הזה לא טעה אלא נשכילי ונצלנו לזכות שיהיה מרכבה אל השכרחה קדושה זו - ראו זה שישתמש בכדורי, ומופיע ומשפיע עליו זיו אור קדושה... ומלאכיו יאזו לו לשמרו מכל רע, והכל טוב לו". ולסיכום: האור של שבת יורד אל כולם בשווה אך השינוי הגדול מתרחש כאשר פוגש את המקבל באיזה מצב נקיון הוא.

"שיחתנו התארכה מעט על המידה" מסיים תנחום, "אך חשיבות גדולה הייתה בזה, שלמה חיים. קח לך את דברי רבינו כתמרוז אור ומורה דרך, ומובטחני ובוודאי יפתחו לפניך שערי אורה ונועם עליון". "א לעכטיגע שבת - שלמה חיים - גוט שבת."

"ה-שבת ה-שבת ה-ש-ב-ת, נועם הנשמות... אוי שבת קודש - שבת קודש, נפשי חולת אהבתך..." "שלמה חיים, הבט נא וראה איך כל היקום אומר שבח ושירה לקל אשר שבת ברא", לוחש תנחום פוסע-מרחף על גבי הכביש השבתי הדומם בשתיקה מלכותית.

"אוי תנחום, מה אומר ומה אדבר" נאנח שלמה חיים, "אכן שוחחנו בשבוע העבר על הרופא שמרפא חולאים ומכאובים ברפואת חינום, אך ליבי חלול בקרבך, אוי שבת קודש נפשי חולת אהבתך". "אך במובן הפשוט - ולא מופשט, אני מרגיש איך נפשי חולנית ריקה וחלולה מכל רגש וקדושה לשבת קודש, דומני שכאילו לא עברו עלי יותר מחודש בלימוד והכנה לקראת שבת עם רבינו הסידורו של שבת."

"איזה פנים יש לי" ממשיך שלמה חיים בתוגה תוך כדי שובעט באבן דרך, ומביט אחר מעופה ונחיתתה בקול עמום, "איזה פנים יש לי כאשר אני רואה ביננו חברים מקשיבים, אשר יודעים לקבל פני שבת כדבעי ואיני מדבר דווקא על מדרגות הצדיקים שרבינו מתארם **"שנראה כחוש אשך גודל אור הקדושה נוער נצלו כנשפי אש ומים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה התקועה בליבו ... ונראה לכל כי כמעט נכסף צללות נפשו לאלוקים מגולל הבערת אש האהבה הנוער בליבו, ותיכף אחר הטבילה ניכר עליו התנוצצות קדושה אור השפה המאיר על פניו זיו סדרת אורו מזהיקה עד שיקאים לנשף אליו..." זה כבר מדרגות גבוהות אשר ניכר בהם ש"הוא" היה אומר, ורבינו עצמו היה במדרגה זו. אבל אף באנשים רגילים, אפשר לראות את האנשים חכמי הלב אשר יודעים איך להתכונן לקראת שבת, ואכן 'שבת' נראה אצלם לגמרי אחרת."**

"זכאן הבן שואל" - פורק שלמה חיים באחת את מועקת לבבו, "אם נכון הדבר כפי שבארת שקדושת שבת מאירה ומתנוצצת באתערותא דלעילא ללא כל הצטרות להתעוררות מלמטה, מדוע א"כ החילוק בין האנשים זועק לשמים, ורחוק הוא זה מזה כרחוק מזרח ממערב. למה זה אנכי מרגיש את עצמי כאילו לא דרתי על מפתן השבת, ואילו אתה ושכמותך אור קדושת השבת זורחת על פניכם כברכת מאור פנים", מסיים שלמה חיים בפליאה שיש בה מן הכאב, ומוחה בהיחבא דמעיה צצופה שצצה לה בזוית עיניו.

"שלמה חיים ידידי, לוחש אליו תנחום בנימה של תנחומים ופיוס, "מובטחני שהשי"ת כביכול שומע ומשתוקק לכל הגה היוצא מפיה, וברי לי שאין לו הרבה 'שומרי שבת' כמוך השומרים ומצפים לשבת קודש, משתוקקים ומייחלים לקרטוב של דביקות וחמימות בהרגשת טעם מעין עולם הבא, ש"כאול תערוג על אפיקי מים כן נפשם תערוג לקבל נועם קדושת שבת". "שלמה חיים אהובי, חזק חזק ונתחוק, הבה איפה נתבונן יחדיו - בשטיקל סידורו של שבת שמתפלא ומקשה כמוך ממש. מדוע באמת ישנו חילוק בין אינשי דמעלי לאינשי דעלמא, אשר האנשים הפשוטים, לא עוד שאינם מתעוררים בקדושת שבת, אלא מוסיפים את שעות הפנאי' (חיליה)

הזכורים אנו בשנה שעברה עלינו לטובה ולברכה בעש"ק פרי יוחי ממש לפני זמן הדה"נ, יצא מהקור"פ מכתב עוז חביון מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, ובו חקוק בעט שמיר התרגשותו וקורת רוחו על רעים אהובים אחים לדעה בני חבורתא קדישתא, שהערה ה' עליהם רוח ממרום להתאסף יחד בחבורה בלילות שישי של ימי השובבי"ם לסדר מיוחד של 'חמש שעות רצופות', עניין אשר הפליאו אותו רבות מאורי החסידות נב"מ.

רבינו כותב באיגרת קדשו במעלת העניין וז"ל **"ונתקבל להרבות בלימוד ברציפות המסוגל מאד לזיוון החומר ומועיל מאד לתיקון הנפש".** רבינו אינו מסתיר את קורת רוחו מעניין זה וכותב **"ושמועה טובה שמענו שנדברו יראי ה' איש אל רעהו לקיים בל"ג בבית מדרשנו בכל יום מימי חמישי סדר לימוד חמש שעות רצופות".** וממשיך בזכותו וחובתו של כאו"א להשתתף בזה אפי' בחלק מן הזמן, **"ובודאי כדאי לכל בעל נפש לקיים "חבר אני לכל אשר ייראוך" ולהשתתף אפי' בחלק מהשעות הנלמדות ברציפות ברבים".**

עוד זאת זכינו בהאי שתא כפליים לתושייה, כאשר בסיום חמש השעות הנעלות יסיים כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א את ספר ליקוטי אמרים תניא, במסגרת שיעור החסידות מידי שבוע, ובהשגחה פרטית איסתעיא מילתא לגמרה על תורה וחסידות ביום כ"ד טבת יומא דהילולא קדישא של מחבר האי אידרא קדישא, הרה"ק ר' שניאור זלמן מלאדי זיע"א.

ונסיים בברכתו של רבינו שליט"א בסוף איגרתו: **"ויפה כח הלימוד רבים לזכך את הנפשות ולהשפיע עלינו ממרומים שפע ישועה ורחמים. ויה"ר שבזכות עבודת הקודש של ישראל קדושים בימים נשגבים אלו נזכה להגאל בגאולת עולמים אכ"ר".**

שובו בנים שובבי"ם

בשמחה רבה הננו לבשר לכל קהל הקודש שבעז"ה בימים הקדושים הבעל"ט

ימי השובבי"ם

המסוגלים לשוב אל ה' ולהתקרב אליו ע"י לימוד התורה בהתמדה

נתאסף בכל לילות שישי לסדר חמש שעות רצופות

לדבק נפשותנו בקדושת התורה ולהתער ולהתקדש ע"י הסגולה הגדולה והמטהרת של לימוד חמש שעות רצופות בתורה ללא הפסק של דברים בטלים

התחלת הסדר בשעה 17:00
עד השעה 22:00

מנחה בשעה 16:30 בבית גיימאן מעריב לאחר הסדר בסיום הסדר יוגש מיני תרגומא ושתיה לקהל ביקרא דאורייתא המארגנים

הגליון נדפס בחסות דפוס שווה לברכה והצלחה בכל הענינים • רח' השלושה 30 ב"ב • 03-6579999

ידידנו הנכבד
הרה"ח ר' יעקב קליין שליט"א
לרגל היא"צ של אמו
האה"ח מרת אסתר ע"ה
בן הרה"ח ר' יעקב ז"ל
נלב"ע א' שבט תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.

ידידנו הנכבד
בגש"ק הרב ר' משה ב"ר שליט"א
לרגל הולדת הבת למול טוב
ויה"ר שיראה ממנה ומכל יוצ"ח
רוב נחת דקדושה וכט"ס אבי"ר

ידידנו הנכבד
הנאור ר' משה שמעון
זאב גובנער שליט"א
לרגל אירוסיו נכדו למול טוב ובשעט"מ
ויה"ר שיהא הבנין עדי עד
ויראה מהם ומכל יוצ"ח
רוב נחת דקדושה וכט"ס אבי"ר